

Bryssel den 17.6.2019
COM(2019) 277 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET

i enlighet med artikel 395 i rådets direktiv 2006/112/EG

1. BAKGRUND

Enligt artikel 395 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (nedan kallat *mervärdesskattedirektivet*) får rådet enhälligt på kommissionens förslag bemyndiga varje medlemsstat att genomföra särskilda åtgärder som avviker från bestämmelserna i direktivet för att förenkla uppbörden av skatt eller för att förhindra vissa slag av skatteundandragande eller skatteflykt. Förfarandet medger avvikelser från de allmänna principerna för mervärdesskatt, och dessa avvikelser bör därför, i enlighet med Europeiska unionens domstols rättspraxis, vara proportionella och begränsade.

Genom en skrivelse som registrerades hos kommissionen den 19 november 2018 ansökte Litauen om bemyndigande att få tillämpa en åtgärd som avviker från artikel 193 i mervärdesskattedirektivet. Genom en skrivelse av den 2 april 2019 underrättade kommissionen, i överensstämmelse med artikel 395.2 i mervärdesskattedirektivet, övriga medlemsstater om Litauens ansökan. Genom en skrivelse av den 3 april 2019 underrättade kommissionen Litauen om att den hade alla uppgifter som den ansåg vara nödvändiga för att bedöma ansökan.

Som allmän regel är det den beskattningsbara person som levererar varorna som är den person som ska betala mervärdesskatt till skattemyndigheterna enligt artikel 193 i mervärdesskattedirektivet. Syftet med den avvikelse som Litauen ansöker om är att lägga denna betalningsskyldighet på den beskattningsbara person till vilken leveranserna görs (det så kallade *förfarandet med omvänd betalningsskyldighet*), för vissa produkter, främst petroleumprodukter och tillsatser. Syftet med den avvikelse som ansökan gäller är att bekämpa bedrägerier.

2. OMVÄND BETALNINGSSKYLDIGHET

Den person som ska betala mervärdesskatt enligt artikel 193 i mervärdesskattedirektivet är den beskattningsbara person som levererar varorna eller tillhandahåller tjänsterna. Syftet med förfarandet för omvänd betalningsskyldighet är att flytta betalningsskyldigheten till den beskattningsbara person som är mottagare av varorna eller tjänsterna.

Bedrägerier via skenföretag inträffar när handlare säljer varor eller tillhandahåller tjänster, tar ut mervärdesskatt från sina kunder och sedan försvinner utan att till skattemyndigheterna betala den mervärdesskatt de tagit ut av sina kunder. I de mest utmanande fallen innebär denna typ av skatteundandragande att samma varor eller tjänster, via s.k. karusellhandel (som avser varor eller tjänster som är föremål för handel mellan medlemsstaterna), levereras eller tillhandahålls flera gånger utan att mervärdesskatt betalas till skattemyndigheterna, samtidigt som kunden drar av den mervärdesskatt som betalats till leverantören. Förfarandet för omvänd betalningsskyldighet undanröjer möjligheten till den formen av skatteundandragande genom att den person som tar emot varorna eller tjänsterna utses till betalningsskyldig för mervärdesskatten i dessa fall.

3. ANSÖKAN

I enlighet med artikel 395 i mervärdesskattedirektivet ansöker Litauen om att rådet på kommissionens förslag bemyndigar Litauen att tillämpa en särskild åtgärd som

avviker från artikel 193 i det direktivet vad gäller tillämpningen av förfarandet för omvänd betalningsskyldighet på inhemska leveranser av petroleumprodukter (diesel och bensin) inklusive tillsatser (fettsyrametylester (FAME) och bioetanol).

Genom att den person som tar emot varorna eller tjänsterna utses till betalningsskyldig för mervärdesskatten, undanröjer förfarandet för omvänd betalningsskyldighet möjligheten till vissa former av skattebedrägerier som t.ex. bedrägeri via skenföretag.

Litauen hävdar att införandet av den avvikande åtgärden är nödvändigt för att bekämpa bedrägeri inom sektorn för petroleumprodukter. Dessa produkter köps från beskattningsbara personer i andra medlemsstater och innan de levereras till återförsäljare eller direkt till konsumenter ingår flera transaktioner i kedjan mellan skenföretag som inte betalar mervärdesskatt till statsbudgeten. Enligt Litauen handlas ungefär 5–6 % av bensin och dieselbränslen på den litauiska marknaden på ett bedrägligt sätt, vilket medför att den litauiska statsbudgeten går miste om cirka 20 miljoner euro per år.

4. KOMMISSIONENS UPPFATTNING

När kommissionen får in ansökningar i enlighet med artikel 395 granskar den ansökningarna för att försäkra sig om att de grundläggande villkoren för att bifalla dem är uppfyllda, dvs. den undersöker om den föreslagna särskilda åtgärden förenklar förfarandena för beskattningsbara personer och/eller skatteförvaltningen eller om förslaget hindrar vissa typer av skatteundandragande eller skatteflykt. I detta sammanhang har kommissionen alltid intagit ett restriktivt och försiktigt förhållningssätt för att säkerställa att avvikelserna är begränsade, nödvändiga och proportionella och inte undergräver det allmänna mervärdesskattesystemet¹.

Varje avvikelse från systemet med uppdelade betalningar kan därför inte vara annat än en sista utväg och en nödåtgärd och måste ge garantier för att den godkända avvikelserna är nödvändig och utgör ett undantag.

Mot denna bakgrund bör det påminnas om att det har varit kommissionens politik att överväga avvikelser som rör förfarandet för omvänd betalningsskyldighet endast när varorna i fråga inte kan nå det sista konsumtionsledet, en svag skattebetalare ersätts av en mer pålitlig skattebetalare, och det samtidigt inte finns någon risk för bedrägerier i detaljhandelsledet eller i andra medlemsstater som inte tillämpar förfarandet.

För det första bör det noteras att om omvänd betalningsskyldighet införs har bedrägeriet en tendens att fortsätta nedåt i distributionskedjan (till detaljhandelsledet). Detta beror på att återförsäljaren förvärvar produkterna mervärdesskattefritt och efter att ha tagit ut mervärdesskatt på den påföljande leveransen kan försvinna med den mervärdesskatt som tas ut från kunden. Med tanke på det ökade antalet handlare i detaljhandelsledet kommer detta att vara ännu svårare att kontrollera.

För det andra bör det noteras att bensin och dieselbränslen är förbrukningsvaror som är särskilt känsliga för prisförändringar där konsumenter och köpare är beredda att

¹ C-395/11 BLV Wohn- und Gewerbebau, ECLI:EU:C:2012:799, punkt 40.

passera landets gränser för att få det bästa priset. Med tanke på marknadens känslighet finns det risk för att bedrägerierna flyttas till angränsande medlemsstater. Införandet av omvänd skattskyldighet skapar incitament för oärliga handlare från angränsande medlemsstater att köpa bensin mervärdesskattefritt i Litauen som sedan skulle kunna säljas vidare i de andra medlemsstaterna. De angränsande medlemsstaterna kommer inte att underrättas om att det kommer in bensin på deras territorium som köpts momsfrött någon annanstans av dessa oärliga handlare.

En avvikelse är dessutom inte någon långsiktig lösning och ersätter inte heller lämpliga kontrollåtgärder för sektorn och för beskattningsbara personer. Litauen har infört ett antal kontrollåtgärder och vissa av dem verkar ha varit effektiva. Framför allt har reglerna om handel med petroleumprodukter skärpts och handlarna måste ha ett tillstånd. Det verkar som om det 2017 fanns 71 företag som innehade ett sådant partihandelstillstånd, så det borde vara möjligt för Litauen att kontrollera detta begränsade antal handlare.

Andra åtgärder skulle fortfarande kunna vidtas, till exempel bättre kontroll av ersättningsanspråk, inbegripet kontroller av företagslokaler, och att skenföretagets kund hålls solidariskt ansvarig om kunden känt till eller borde ha känt till att den genom sitt köp deltagit i en transaktion kopplad till mervärdesskattebedrägeri.

Slutligen bör det noteras att kommissionen tidigare har meddelat sin avsikt att avslå en begäran om undantag från en annan medlemsstat att tillämpa förfarandet för omvänd betalningsskyldighet på dessa produkter. Den medlemsstaten beslutade därefter att dra tillbaka sin begäran.

Mot bakgrund av ovanstående har kommissionen dragit slutsatsen att en avvikelse som tillåter att förfarandet för omvänd betalningsskyldighet tillämpas inom sektorn för petroleumprodukter och tillsatser kan få negativ inverkan på bedrägerier i detaljhandelsledet och på andra medlemsstater. Därför anses inte detta vara en lämplig lösning för att motverka bedrägerierna i denna sektor.

En lösning måste hittas på en bredare nivå som innebär lämpliga kontrollåtgärder, inklusive åtgärder för att påskynda utredningar och effektiva åtal. Kommissionen kommer att fortsätta att ge Litauen nödvändigt bistånd för att bekämpa problemen med mervärdesskattebedrägerier.

5. SLUTSATS

Mot bakgrund av ovan nämnda faktorer invänder kommissionen mot Litauens ansökan.